

SLOVENSKI NAROD.

Štampa vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželje za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h, za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam po pošti, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poštnina. — Na naročbe brez istodobne vpošiljave naročnine se ne ozira. — Za oglasila se plačuje od petrostopne petit-vrste po 12 h, če se oglasila tiska enkrat, po 10 h, če se tiska dvakrat in po 8 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopolni naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljalstvo je v Knafovih ulicah št. 5. in sicer uredništvo v I. nadst., upravljalstvo pa v pritličju. — Upravljalstvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oglasila, t. j. administrativne stvari.

Mesečna priloga: „Slovenski Tehnik“.

Uredništva telefon št. 34.

Posamezne številke po 10. h.

Upravljalstva telefon št. 85.

Pred otvoritvijo državnega zbora.

V sredo 16. t. m. se zopet otvorijo vrata državnega zbora. To zasedanje bo stalo v znamenju nagodbe, ki jo je Beckovo ministristvo sklenilo z veliko težavo z ogrsko državno polovico. Podrobnosti te nagodbe javnosti še niso znane, vendar se dá iz vesti, ki jih je zabeležilo časopisje, sklepati, da nagodba za avstrijsko državno polovico ni baš ugodna in da je podaljšanje državne skupnosti med Avstrijo in Ogrsko za nadaljnjih deset let moral baron Beck plačati z dragocenimi žrtvami tako na gospodarskem, kakor na državnopravnem polju.

V avstrijskih političnih krogih razpoloženje za sklenjenje nagodbe z Ogrsko zlasti v zadnjih letih ni bilo posebno ugodno.

Madžari so prejasno kazali, da jim na poštenem sporazumljenju, ki bi naj enako koristilo obema državnima polovicami, ni čisto nič ležeče, morče da stremé samo za tem, da ali sklenejo tako nagodbo, ki bi bila na stroške Avstrije samo v korist Ogrske, ali pa izvojujejo Ogrski popolno gospodarsko in politično samostojnost z ločitvijo od Avstrije. Zato se je na Avstrijskem posebno v zadnjem času množilo število tistih, ki so odkrito izpovedovali načelo, da je za Avstrijo v vsakem oziru koristnejša popolna ločitev od Ogrske, kakor slaba, z ogromnimi avstrijskimi žrtvami kupljena nagodba.

Nagodba z Ogrsko za vsako ceno pri nas torej ni popularna in s tem dejstvom morajo računati tudi politične stranke.

Dejansko so tudi med strankami v parlamentu prevladovala struje, ki so junaško izjavljale — seveda v času, ko stvar še ni bila aktualna —, da bodo glasovale proti vsaki nagodbi, ki ne bo notorično v korist tostranski državi polovici. V tem oziru se je zlasti postavljala krščansko-socialna stranka, ki je celo izdala geslo »Proč od Ogrske.« Vzpričo takšnega razpoloženja v javnosti in v parlamentu samem proti nagodbi je pač baron Beck moral takoj s prva računati na to, da nagodbena predloga ne bo našla posebno gladke poti skozi vrtnice parlamenta.

Zato ji je že sedaj začel gladiti in pripravljati čim najudobnejšo pot.

Kakor je pri nas že v navadi, kadar se vlada nahaja v kakšni zagati ali stiski, so se tudi to pot široko otvorila vrata — korupciji.

Beck se drži kakor kak poljski Žid tudi v politiki načela »kupčija je kupčija«. Njegovi mešetarji razvijajo že najživahnejše delovanje, da pridobijo stranke za kupčijo in, kakor se zdi, imajo ti mešetarji zaznamovati že odlične uspehe.

To se kaže zlasti na krščansko-socialni stranki, ki je bila še nedavno tega kot en mož nasprotna nagodbi z Ogrsko. Sedaj je kar mahoma nastala v okrilju te stranke struja, ki se očito zavzema za nagodbo. Ali se je ta prevrat pojavil spontano iz sebe, brez tujih vplivov? Kdo bi to vorjel? Dandanes se čudeži a la Savel-Pavel ne gode več, ako ne igrajo zraven odločilno vlogo razni materialni interesi!

Baron Beck je torej — ut figura docet — izboren trgovec, izvežban krošnjar. Iz rjovečega leva, ki ga je preje markirala krščansko-socialna stranka, napraviti krotko, pohlevno jagnje, to pač ni malenkost!

»Kupčija je kupčija«, s tem geslom se je v parlamentu obnovila stara firma, ki kupuje seveda po najvišjih cenah politično prepričanje, načelno stališče, politično doslednost in kristalno čiste značaje.

Kupčija se je pričela s krščanskimi socialci in sedaj se lepo nadaljuje pri tistih, ki se kažejo bolj pohlevne.

Nemške napredne stranke in češki agrarci so že stopili v trgovsko zvezo s tvrdko Beck, a tudi socialne demokrate je bilo že videti v bazarju. No, nazadnje pač pridejo na vrsto še tudi Jugoslovani. No, te tvrdka Beck, kakor se zdi, precej bagatelizuje, pač pozna svoje Pappenheimce, da so trgovci da se bogu smili. Tu je kupčija lahka, ker se dá takšne trgovce, ako je treba, tudi pošteno oslepariti!

V znamenju kupčije se bo torej otvorilo to parlamentarno zasedanje in v prostorih ljudskega zastopstva bo vihtel svojo palico — Merkur.

In ko bo Merkur opravil svoj posel, bo ladjica avstro-ogrsko nagodbe gladko in varno združala med Scilo in Karibdo v varen pristan.

Takrat pa bo dobila javnost oficialno obvestilo, da so reprezentanti ljudstva, zvesto se boreči za njegove pravice in koristi, po končnem trenem in modrem preudarku ratifi-

cirali nagodbo. In tako se bo končala kupčija, katere stroške bodo nosili potem avstrijski narodi.

Deželni zbori.

Celovec, 13. oktobra. V večerni seji je interpeliral posl. Dobernig deželnega predsednika zaradi — slovenske obravnave pri graškem nadsodišču. Deželni predsednik je odgovoril, da je slučaj izven njegove kompetence, vendar bo sporočil interpelacijo justičnemu ministru. — Potem je sprejel deželni zbor zakonski načrt o varstvu koristnih ptic. Za zgradbo železnice Sincavas - Velikovec se dovoli 200.000 K. Za deželnega odbornika je bil izvoljen poslanec Winkler. Končno se je deželnemu odboru naročilo, naj predlaga dobrodelne naprave v proslavo cesarjeve 60letnice. Nato se je zasedanje odgodilo na nedoločen čas.

Ljov, 13. oktobra. Posl. vitez Abrahamovič je vložil nujni predlog, naj se dovoli v proslavo cesarjeve 60letnice poldrugi milijon kron za ustanovitev deželne pobožnevalnice za mladoletne dečke in deklice. Predlog je bil z burnim pritrditvjem soglasno sprejet. Nato se je deželni zbor odgodil.

Nagodba.

Dunaj, 13. oktobra. O nagodbi se ne bo razpravljalo takoj v prvi seji, v kateri se predloži parlamentu, temuč se prepusti poslancem dovolj časa, da proučijo zakonske načrte. Pri prvem branju nagodbe bodo govorili ministri Dersehatta, Fort, Korytowski in Auerperg, da raztolmačijo svoje stališče napram nagodbi.

Glasi krščansko-socialne stranke piše, da ne bo nobena stranka ne v avstrijskem, ne v ogrskem parlamentu resno nasprotovala nagodbi, ki je taka, da ustreza glavnim željam avstrijskih strank, a tudi zahtevam neodvisne stranke se v nagodbi ugotovi. Potemtakem pride nagodba brezdvomno že do božiča pod streho.

Jutri se prično v ministrstvu zunanjih del posvetovanja o državnopravnih vprašanjih nagodbe. K tem pogajanjem prideta tudi ogrski ministrski predsednik dr. Wekerle in državni tajnik Szterenyi.

Budimpešta, 13. oktobra. V političnih krogih računajo, da niti avstrijska niti ogrska vlada še ne bo-

dete mogli predložiti nagodbe parlamentu že 16. oktobra, ker se to ne more zgoditi poprej, dokler oba ministrska predsednika ne poročata obširno cesarju. Cesarju pa bolezen ne dopušča, da bi poslušal daljša poročanja.

Dunaj, 13. oktobra. V nemško-nacionalni krogi so sklenili, da bodo nastopili z vso odločnostjo proti poskusu, da bi se z razpravo o nagodbi spravile v zvezo narodne koncesije, kakor nameravajo baje to Čehi.

Politični položaj na Hrvaškem.

Zagreb, 13. oktobra. Ban dr. Rakodeczay gre prihodnje dni v Budapešto, da predloži vladi svoj izgotovljeni program. Njegov položaj je naravnost obupen. Do zadnjega časa se je še vedno zanašal, da prične hrvaška delegacija v Budapešti z obstrukcijo, na kar bi jo bilo lahko izolirali kot nasprotnike avstro-ogrsko nagodbe. V tem slučaju bi ban Rakodeczay lahko sestavil novo unionistično stranko iz nekdanjih madžarov. V to past pa hrvaško-srbski delegatje niso hoteli iti, ki pač vztrajajo na stališču, da mora dobiti Hrvaška zadoščenje za kršene pravice v jezikovnem vprašanju pri državnih železnicah, toda glede vseh drugih stvari, ki se bavi z njimi državni zbor si bode hrvaška delegacija uredila svojo taktiko po vsakokratnih razmerah. Wekerlejevemu ministristvu ne preostaja drugega, kakor priti pred Hrvate s kompromisom, toda predpogoj za vsako pogajanje je odslopitev bana Rakodeczaya.

Budimpešta, 13. oktobra. »Budapesti Hirlap« je priobčil razgovor z bivšim naučnim sekijskim načelnikom Milanom Rojcem, ki je rekel, da se je s službeno pragmatiko za železničarje kršil pogodbeni zakon iz leta 1868., vendar upa, da bodo regnikolarne deputacije ugodno razrešile hrvaško-ogrski konflikt.

Ogrsko-hrvaški državni zbor.

Budimpešta, 13. oktobra. Dosedanja podpredsednika Rakovszky in Navay sta bila zopet izvoljena. Posl. Mezöffy je očital vladi, da nalašč zavlačuje splošno volilno pravico, dasi je v prestolnem govoru prevzela obveznost, da predloži parlamentu tak načrt. Umevno je tedaj, ako masa naroda nima zaupanja

do takega parlamenta, ki ni ničesar storil, da bi zajezil izseljevanje in da bi se nastopilo proti izkoriščevanju delavskih slojev. Papirnaté ustavne garancije nič ne koristijo, dokler ne zapoveduje parlament nad bajoneti. Minister grof Andrássy je takoj odgovarjal, da se gre za slovesno obljubo, katero izpolniti smatra vlada za svojo čast. Danes se je ne more izjaviti o podrobnostih volilne reforme. Kmalu predloži celi načrt parlamentu. Od volilne reforme je odvisna bodočnost Ogrske. Zato se ni čuditi, ako se pripravljajo zelo vedno. Reforma bo taka, da ostane madžarska državna ideja za vedno nedotaknjena.

Delokrog velikim županom na Ogrskem se omeji.

Budimpešta, 13. oktobra. V parlamentarnih krogih se napoveduje, da minister grof Andrássy v svojem zakonskem načrtu, v katerem se razširi kompetenca upravnemu sodišču, obenem odpravi izredni delokrog za velike župane. Veliki župani ne bodo smeli več kratkim potom odstavljati komitatnih uradnikov.

Španski kralj ne pride na Dunaj.

Dunaj, 13. oktobra. Za tekoči mesec napovedani obisk španskega kralja in kraljice izostane v tem letu sploh, in sicer vsled cesarjeve bolezn.

Evropejska zveza.

London, 13. oktobra. Sir Wächter, vodja angleškega trgovstva, je predložil vsem evropejskim vladarjem spomenico, v kateri priporoča ustanovitev evropejske zveze, da se razbremenijo narodi vojnih bremen in da se odpravijo ovire, ki jih delajo trgovstvu carine in strah pred carinskimi vojnam. Wächter upa doseči tak namen z ustanovitvijo skupnega ministrstva za zunanje posle za vse evropske države in skupnega carinskega tarifa. Wächter poziva vse evropejske časopise, naj sestavi mednarodno ligo v prilog imenovani zvezi.

Boj z vstaši v Macedoniji.

Carigrad, 13. oktobra. Močna četa bolgarskih vstašev je napadla grško vas Nekopare ter pomorila dva moža in 13 žensk. Potem so vstaši zažgali vas, da je zgorelo 13 hiš. Ko je zapazil požar oddelek turških voja-

LISTEK.

„Hlapec Jernej“.

(Ivan Cankar: „Hlapec Jernej in njegova pravica“. — Založil L. Schwentner.)

Novo delo Ivana Cankarja je vedno mala senzacija za naše literarne kroge.

Včasih je bila ta senzacija za pisatelja jako neprijetna. To je bilo takrat, ko je Cankar v mladostni kljubovalnosti z vsakim svojim delom izval viharje, ki sicer niso dobili vedno javnega izraza, a so vzlele temu šumeli od Maribora do Jadranskega morja. Sumarično je tedaj dr. Pavel Turner povedal, kar je mislila ogromna večina občinstva, ki jo je Cankar seveda suverensko zaničeval kot filistrsko, ki pa je vzlele temu imela v bistvu prav. Dr. Turner je šel tedaj v svoji sodbi brez dvoma predaleč. Cankarja so ljudje obsojali ne zaradi njegove umetnosti, marveč zaradi njegove etike, ki je občinstvo ni umelo in ni hotelo umeti, ker je nasprotovala vsemu njegovemu naziranju in čuvstvovanju.

Takrat je dr. Turner izrekel trdo, in to se mora priznati, krivično, ker pavšalno in pretrirano sodbo o Cankarjevih spisih, češ, da taka literatura samo škoduje in da ni nobena

pridobitev za narod. S Cankarjevo etiketo se razen nekaterih nihilistov ni nihče strinjal, ali zato so imeli njegovi takratni spisi vendar svojo veliko vrednost, namreč umetniško, jezikovno in stilistično in so v tem oziru gotovo več koristili, nego je škodovala nevrotična etika Cankarjeva.

Turner je šel tudi zaradi tega predaleč, ker se pri svoji sodbi ni oziral na to, da bi bil moral prej rešiti vprašanje o razmerju med umetnostjo in življenjem, med stvarjenjem fantazijo in življenjsko resnico. Šele ko bi bil na to vprašanje dal natančen odgovor, bi bil opravičen reči, če je bolje nič kakor taka umetnost, kakor jo je tedaj gojil Cankar.

Vse kritike, kar jih je bilo takrat spisanih in izrečenih, niso seveda nič vplivale na Cankarja. Ko je Gabriele d'Annunzio izdal svojo dramo »Più che l'amore« in je vse italijansko občinstvo z ogorčenjem obsojalo to njegovo delo, je sedel za mizo in spisal epistolo, v kateri je izjavil, da se ne ukloni nobeni sodbi in nobeni kritiki, ker se sam smatra za mojstra vseh mojstrov, ki v svojih naukih daje izraza tradiciji in naziranju italjskega duha. In ošabno je proglasil, da so vsi, ki mu ne pritrdjujejo, v Beocijo pristojni strahopetni sužnji, za ljudstvo pa je citiral staro zaničljivo stereoraria plebs.

Prav v takem položaju, kakor

Gabriele d'Annunzio, je bil svoje dni tudi Cankar, bržčas je tudi približno tako mislil in sodil o neprijetnih kritikih in o občinstvu, kakor njegov italijanski kolega, samo da tega ni tako brez ovinkov povedal in bržčas je imel tudi trdni namen, vztrajati na svojem stališču in hoditi po tisti poti, na katero je bil krenil.

Toda življenje ga je prijelo za roko in ga je peljalo drugam. Ne da bi Cankar vedel, kdaj in kako, se je bistveno spremenil. Še je na prvi pogled tisti, kakor je bil, a njegova literarna fizijognomija je vendar drugačna. Postal je večji kot umetnik, zrelejši kot mož.

Najnovejšje njegovo delo je »Hlapec Jernej in njegova pravica«.

Junak te povesti je pravzaprav norec. Takih ljudi hodi okrog sodnj in advokatov vse polno. Tip takega nesrečnega človeka nam je z nepresežno umetnostjo predložil Cankar v tem svojem delu.

Štirideset let je služil Jernej pri isti hiši, zvesto in udano. Po njegovi skrbi in njegovi delavnosti je kmetija cvetela. Zrasel je takorekoč z njo, kakor so v patrijarhalnih časih rasli ljudje z rodovinami, pri katerih so služili.

Jernej si sploh ni mogel misliti, da bi se kdaj ločil od kmetije, na kateri je delal takorekoč vse svoje življenje. Čisto za svojo, jo smatra, to kmetijo; obdelava in oskrbuje jo ta-

ko, kakor da bi bila njegova, zamisli se sploh tako, kakor da je kmetija njegovo zasebno imetje.

Po štiridesetletnem službovanju — ko dobe dandanes posli od visoke vlade spominsko svetinjo za zvesto službovanje — pa pride na kmetijo nov gospodar. Sitar se seveda čuti za gospodarja in kar nič ne respektira pravice, ki si jih je Jernej po njegovem domnevanju pridobil. Jernej je navajen, izvrševati v hiši očetovske pravice. Nekako komandirati hoče tudi novega gospodarja. Sitar pa se čuti gospodarja in vidi v Jerneju samo hlapec in nič drugega in nič mu ni mar, da je Jernej že toliko let pri hiši in da je proevit te kmetije njegova zasluga.

Iz tega nastane razpor in Sitar požene Jerneja iz hiše.

Jernej pa se neče udati. V svojem srečnem svetu prepričanje, da ima pravico do te kmetije, s katerega je prepodil novi gospodar. S trmoglavostjo, ki jo premore samo omejen kmetijski človek, se vojskuje Jernej za svojo namišljeno pravico. Na vseh vratih trka, a povsod ga odpravi. Od Poncija do Pilata hodi, a vse brez uspeha. Prepričati in pregovoriti se ne da. Vse globlje se zajeda v njegovo dušo misel, da je on edini pravi lastnik kmetije in da ga je Sitar krivično izpodrinil. Celo na Dunaj gre iskati svojo pravico, a vrne se seveda brez uspeha domov. Vse trp-

ljenje, celo ječa ga ne odvrne od njegovega zahtevanja.

In ker svoje pravice ne od ljudi ne od oblastnih ne more dobiti, udati pa se le neče, se odloči, da si jo sam preskrbi. Čim izgubi zaupanje, da zmaga, se porodi v njegovem srečnem sklep, ki ga izvrši, ne da bi premišljal in ugalil. Iz misli, da je prikrajšan in ogoljufan za kmetijo, nastane naklep, da bo kmetijo uničil.

Jernej izvrši ta naklep in užge hišo. Plamen udari in uničuje poslopje. Kakor blazen se Jernej tega veseli in se izda, da je on požigalec. Tedaj pa planejo razljučeni ljudje nanj, ga vržejo ob tla, ga bijejo z gorečimi treskami in ga naposled v svoji besni jezi vržejo živega v ogenj.

Jernejevo trpljenje je popisano s čudovito plastiko. Psihološko je ta značaj dosledno izveden, vsak prizor je karakterističen, kakor bi bil verno posnet po življenju, nad vse delo, pisano v krasnem poetičnem jeziku, pa je razlito tako razpoloženje, taka »štimmung« da bralec ne more odložiti knjige, dokler je ne prečita, in kadar jo odloži, mu je pretresla dušo in sroe.

Za naslovni list je H. Smrekar napravil tehniško dobro risbo, a mož, ki je tu naslikan, je pač bolj podoben kakemu jeznu »vandrovcu«, kot pa Cankarjevemu Jerneju. R.

kov, ki je bil v bližini, obkolil je go-rečo vas ter se je vnela pravecata bit-ka, ki je trajala par ur. Padlo je 14 vstaev, dočim so imeli Turki le ene-ga mrtveca. Pri ubitih vstaeh so do-bili važne dokumente bolgarskega od-bora.

Volitve v rusko durno.

Petrograd, 13. oktobra. Vo-litve poslancev za durno so razpisane na dan 17. t. m. razen gubernij Vilna, Arhangelsk, Vladimirsk, Vologda, Voroneš, Kovno, Kursk, Nižni Nov-gorod, Harkov in Petrograd, kjer bo-do 1. novembra. Na Poljskem se vrše volitve 31. t. m., v Kavkazu pa 27. t. m.

Pri današnji volitvi volilnih mož iz veleposstva v petrogradskem okrožju so zmagali sami pristaši des-nice in oktohistov. Kadet ni bil no-ben voljen. Tudi z dežele prihajajo vesti, da zmaguje povod desnica.

Položaj v Maroku

London, 13. oktobra. Sultan Abdul Aziz je rekel nekemu angleškemu dopisniku, da jamči za mir, ako bodo francoski vojaki nemudoma zapustili deželo. Ako pa ostane fran-coska posadka v deželi, se boji, da iz-bruhnejo znova narodne strasti. Mu-leja Hafida ne smatra za resnega na-sprotnika ter upa zanesljivo, da bodo diplomatična pogajanja razmere ure-dila. Ako pa pogajanja ne bi imela uspeha, je čas, nastopiti proti Mu-leju Hafidu.

Dnevne vesti

V Ljubljani, 14. oktobra.

— Če je res? Dunajska »Den-tsche Zeitung« poroča, da postane graški namestnik grof Clary na-mestnik v Brnu, v Gradec da pride tržaški namestnik princ Hohen-lohe, na njegovo mesto pa da stopi dež. predsednik krajski Schwarz.

— Vseslovenski trgovski shod. V trgovskih krogih gotovo še niso pozabljeni brezštevne izjave kleri-kalnih politikov in klerikalnih listov, da so trgovci sami oderuhi in goljufi, ki jih treba uniči-ti. Klerikalci dobro vedo da je to očit-nej krivično, dobro vedo, da trgo-vci niso ne oderuhi ne goljufi, nego ljudje, ki si s poštenim trdim delom služijo kruh in ki opravljajo ve-levažno funkcijo v gospodarskem živ-ljenju. Vzlic temu so bili in so še danes klerikalci srditi nasprotniki tr-govcev in jih obrekujejo in jim ško-dujejo kolikor je mogoče. Trgovci je pripadnik inteligence, je neodvisen, ima upliv in ugled, to zadostuje klerikalcem, da ga smatrajo za nevarnega in da bi ga radi uničili. Na kmetih mora biti tema, če naj cvete klerikalna pšeni-ca, a čim bolj se razvija trgovski stan, čim večji je upliv učiteljstva, toliko bolj se povzdigne kmet, kar se-veda klerikalcem ne more biti všeč. Kaj pa bo iz klerikalizma, če se me-ščanski sloji, kakor so trgovci, obrt-niki in učitelji v deželi utrjujejo in če se med kmeti širi meščanska kul-tura? To je treba vedeti, če se hoče spoznati veliko jezo, ki jo razodeva »Slovenec« zaradi vsesloven-skega trgovskega shoda, ki bo 20. t. m. v Ljubljani. Shod bo srogo stanovska priredba, ki ima le ta namen, pospešiti skupni interes trgovcev brez ozira na stranke, katerim pripadajo posa-mičniki. Shod je obče koristen, zakaj trgovina je velevažen faktor v našem narodnem in gospodarskem življenju, shod bo važen in kori-sten za trgovstvo samo, ker spravi slovenske trgovce iz vseh de-žela v skupno zvezo in jim da navo-dila za skupno delovanje. Ne dvomi-mo, da bo shod rodil lepe sadove za trgovski stan, da bo ugodno uplival na stanovsko zavest in pospešil razvoj slovenske trgovine. Vzlic temu pa se zaga-njajo klerikalci kar besno v ta shod. Proglasajo ga za politično priredbo, za strankarsko stvar in celo za pri-pravo narodno-napredne stranke za bližnje deželnozborske volitve. Seve-da so ta očitanja le pretveza, le dolžitve, le izmišljotine. Klerikal-cem ni všeč, da se trgovci stanovsko organizirajo, ker se bo s tem okrepil in utrdil trgovski stan — tr-govski stan pa je že po svoji ek-sistenci sam klerikalcem na potu. Ko bi bil shod strankarska prired-ba in bi imel politične namene, bi ga snavetelj gotovo ne priredili tako, da bi se ga lahko udeležili tudi klerikalci. Kdo na svetu pa kliče na strankarske organizatori-čne shode tudi svoje nasprotnike. Ko bi bil shod priprava za deželnozborske volitve krajske, bi pač ne vabili na shod tudi odločnih nasprotnikov in pa štajerskih in primorskih trgov-cov! To je vendar jasno kot beli dan. Na programu shoda ni ne ene po-litične točke, ne ene točke, ki bi se dala strankarsko iz-koristiti. To so prireditelji seve-

da namenoma tako določili, ker ravo prireajo strogo stanovski shod, od katerega bodi politika iz-ključena. V ta namen so tudi dobili referate kar mogoče malo prononci-rani, strankarsko malo angažirani strokovnjaki, može, ki po svojem osebnem prepričanju pripadajo razli-čnim političnim strujam. A vse to ne zadostuje »Slovenec«. Vzlic vsemu temu hoče v vseslovenskem shodu vi-deti politično priredbo s stran-karskimi nameni, oziroma se de-la tako, zakaj v resnici bi je zdaj po tem shodu, ker je sovražna trgovcem in samostojni tr-go-vini, ker bi rad onemo-gočil vsako stanovsko or-ganizacijo trgovcev in uni-čil vse, kar more pospešiti razvoj trgovine.

— Na naslov ekscelence pl. Ru-berja, I. predsednika vrhovnemu so-dišču, prinaša »Slov. Pravnik« to-le zanimivo vest: ... »Et meminisse ...« Ko je l. 1898. graško nadsodišče povod-prve prizivne razprave po no-vem civilnopravnem redu odreklo slovenskima odvetnikoma pravico, da bi razpravljala slovensko, šla se je radi tega kršenja slov. ravnoprav-nosti in zdravih pravnih načel pri-tožiti tudi deputacija odvetniške zbor-nice krajske k pravosodnemu mi-nistru, ki je bil tedaj dr. Ignacij pl. Ruber. Ta je deputaciji povsem pri-trjeval, ko je utemeljevala zakonito stališče, da mora biti prizivnoraz-pravni jezik v slov. pravnih tudi pri graškem nadsodišču slovenski. Pri-znal je minister pl. Ruber, da je po-trebna nujna korektura položaja, ki je bil ustvarjen vsled te odklonitve slov. jezika pri graškem nadsodišču. Misli je le, da bi korektura potom je-zikovne naredbe — kakršno je v prvi vrsti hotela deputacija — ne bila možna glede na politične razmere, zlasti v parlamentu, da bi za kaj ta-kega bilo težko pridobiti ministrski svet itd. Pač pa je — to je poudarjal minister — pričakovati pomoči od vrhovnega sodišča, pred katero itak pride stvar inštančnim potom, kajti vrhovno sodišče da je nezavisno od političnih vplivov in varno pred na-padi in raznimi konsekvencami. (Vr-hovno sodišče je res kmalu potem, re-šuje predmetno pravdo, izdalo inter-nim potom nekako jezikovno navo-dilo, kojega vsebina je pa znana le graškemu nadsodišču; res se od tedaj pripušča slovenske govore, a več se noče slovenski razpravljati, kakor kaže najnovejši sklep graškega pri-zivnega senata.) Minister pl. Ruber je tudi pri dotični priliki priznaval, da je res neumestno, ko morajo prve inštanče prevajati odločbe graškega nadsodišča iz nemščine na slovensči-no. Ko je deputacija omenjala, da bi moralo biti te, prvo inštančo poniž-juče, tudi protipravne razvade tisti hip konec, ko vrhovno sodišče prične po jasnem ukazu §-a 27 ces. patenta z dne 7. avgusta 1850 drž. zak. št. 325 samo izdajati odločbe v slov. jeziku, je minister pl. Ruber tudi temu pri-trjeval in obljubil svojo pomoč. — Se-daj, po devetih letih je ekscelence pl. Ruber prvi predsednik vrhovnega so-dišča, v čigar okrilje je bil kakor pravosodni minister pošiljal naše pravične jezikovne pritožbe. Danes ni še nobena teh pritožeb rešena, vz-lice mnogim urgencam, odnosno obljub-am poklicanih faktorjev. Se vedno se zapostavlja slovenščina pri graškem nadsodišču, še vedno ukazuje le-to prvim inštančam, da naj njego-ve nemške odločbe prevajajo za slo-venske stranke, še vedno vrhovno so-dišče ne izvršuje zgoraj navedenega zakona glede izdajanja slovenskih odločb! Ako pa sedaj stopimo pred prvega predsednika vrhovnega so-dišča, ekse. pl. Ruberja in mu vse to iz-nova potožimo, s katero adresno nas neki more sedaj potolažiti? To vpra-sanje se mora kmalu rešiti. — Na-dalje poroča »Slov. Pravnik«: Dne 3. t. m. je bila v docela slovenski pravni zadevi prizivna razprava pred »slovenskim prizivnim senatom« v Gra-dei. Toženec zastopnik je po nemškem oklicu zadeve prosil besede v formalnem oziru ter na to predla-gal, naj se pravna zadeva okliče, raz-pravlja, poroča in razsodi v sloven-skem jeziku; temu predlogu se je tož-nik pridružil, predlagatelj je zahte-va senatni sklep. — Po posvetovanju se je proglasil sklep, da se stavljenemu predlogu ne ugodi iz razlogov: O stvari razpravljajo jezika odločevati ima justična uprava; do sedaj pa še ni prišlo od justične uprave na graški senat nikako navodilo, kako se naj v slovenskih pravnih na prizivnem so-dišču v Gradcu razpravljajo; vsled tega ostane stvar pri stari navadi. Pa tudi s sodiškega stališča se mora predlog zavrniti; § 13 o. s. r. še ni de-regiran in upoštevati je tudi § 14 s. r. za zapad. Galicijo. Iz tega pa izha-ja, da je pri tem sodišču oni za sodni jezik rabiti, ki je bil dosedaj pri tem sodišču v rabi in navadi. Pri nadsodišču v Gradcu je odnekdaj navada, da se pravda v nemškem jeziku okli-če, poroča in razsodi, dočim je stran-kam na prosto dano v slovenskem je-

ziku razpravljati, ker je tudi to tu-kaj v navadi. Dokler se kaka prena-redba od zgoraj ne vpelje, ostane vse pri dosedanjih navadah. Proti temu sklepu je pritožba na justično upravo oziroma rekurz na najvišje sodišče. Predlagatelj je ta sklep v smislu za-kona trajal in se je ta graja zapisala v zapisnik. — O uspehih pritožb, ki se seveda podajo zoper to zapostav-ljenje slovenskega jezika na vse strani, bomo poročali.

— »Edina znanstvena revija«. Ko so v izvrševalnem odboru narod-no-napredne stranke izbirali ime za svoje oficialno glasilo, se ni nihče spomnil, da že obstoji listič, ki se imenuje »Čas«. To je šenklaške znanstvenike močno speklilo in pono-sno so potrkali na svoje junaške prsi in razglasili, da je ta »Čas« edina znanstvena revija slovenska in da je krvavo žaljenje, če se imenuje to znanstveno revijo — listič. Ti uboga znanost! »Čas« je listič, ki prikašlja v majhnem obsegu desetkrat na leto na dan in stoji v znanstvenem oziru na takem stališču, da bi se lahko ime-noval tudi »Kikirikij«. Edina sloven-ska znanstvena revija stoji v znan-stvenem oziru na strogo cerkvenem stališču in na pr. verjame, da znaajo čarovnice na metlah jezdariti po zra-ku na Klek, da se gode na Brezju ču-deži, da so ljudje od hudčica obsedeni, da se je gospodična Vaughan pečala s hudčicem, ki se je znal spremeniti v krokodila in igrati na klavir in kar je še drugih takih znanstvenih resnic, ki jih oznanja sv. katoliška cerkev. Res, Kikirikij-znanost. Naj se torej »Slovenec« ne čudi, da ljudje ne poznajo »edine slovenske znan-stvene revije«. Če hočejo brati hu-moristične liste, jih dobe v kavarni na kupe, kaj drugega kot neprosto-voljno humorističen list pa »Čas« ni.

— Klerikalci in ples. V »Miru«, ki je v zadnjem času krenil v ultra-klrikalno strujo, čitamo v listnici uredništva toli: »Naj nam naša dru-štva ne zamerijo, če veselje, kjer se pleše, ne nazarujemo. Naš na-rod se mora navaditi lepše zabave, kot mu jo nudi v deželi običajno in moralno toliko pogubno navadno plesanje. Uredništvo ne jemlje nase odgovornost, vabiti ljudi na prilož-nost v greh. List mora narod vzga-jati v vsi resnobo in ne sme gojiti slabosti našega z raznimi veseliciami zastupljenega ljudstva.« Tako »Mir«! »Slovenec« pa, ki je sicer »Mirovim« urednikom v vsakem oziru vzor, saj piše Podgore sam, da ni za nje »nika-rno sramotno, če so zastopniki tega lista«, je tedne in tedne delal rekla-mo za plesno veselico klerikalnega pevskega društva »Ljubljane« ter »vabili ljudi na priložnost v greh«, da rabimo »Mirove« besede. Kaj pravi k temu »Mir«, kaj monsignor Pod-gore? Če se na katoliški podlagi pleše in »dela greh«, takrat škofov list vselej trdo zatise obe oči, a ne samo to, še celo, junaško »vabi ljudi na priložnost v greh! Zato se čudimo, da sta si v tem ozeru »Mir« in »Slove-nec« navzkriž. Zakaj hoče biti »Mir« bolj katoliški kakor je »Slovenec«, ki je vendar oficialno glasilo škofa Antona Bonaventura? Kakor se kaže, »Mir« še ni zadosti podkovan v kato-liškem lignorijanstvu, treba mu bo v tem oziru še prakticirati, preden bo dosegel svoj vzor, svoj ideal — časti-vednega »Slovenca«!

— Fiasko misijona v Barkov-ljah pri Trstu. Krajski klerikalci so jako podjetni ljudje. V zadnjem času so dobili velik apetit na Trst in nje-govo okolico. »Slovenec« je začel pi-sati fulminantne članke proti tržaški politiki, bombardirati »Narodno de-lavsko organizacijo« in pošiljati svoje emisarje v Trst. Uspehi so bili kla-vern. Sedaj so poskusili z misijonom. Pravzaprav niso nastopili pod tem diskretnim imenom, ker neki pa-metni ljudje iz lastnega tabora so jim to odsodovali. Ali misijon je bil vseeno. Štirinajst dni je imela men-da trajati t. zv. pobožnost. Začeli so korajžno. Pridige so bile — no, kakor so pač »Slovenčevi« članki. N. D. O. je bila prečastiti gospodi posebno na želodec. A vprašate za uspeh? Naj-prej so šli ljudje poslušat iz rado-vednosti. Pri nas so namreč ljudje jako radovedni in kdor spekulira v Trstu na radovednost, naredi vedno imeniten »kšeft«. Sli so torej in se smejali. Saj je bila stvar zabavna. Ali vse do neke meje. Potem, ko so se naveličali izbruhov krščanske jeze nad vsem, kar je Tržičanu milo in sveto, so mrmraje izostali in na veli-kem dnevu »pardon« je bilo v cerk-vi približno — deset starih ženic. Jokali in stokali so patres in fratres in blamirani gospod fajmošter, da imajo »tako lepe pridige napisane« in da občinstvo vendar noče prihajati. Reklama ni pomagala in enega lepe-ga dne »misijona« ni bilo več. Nihče se ni briga za njegov odhod.

— S prve državne gimnazije v Ljubljani. V okusno z zelenjem in cesarjem kipom okrašeni avli I. gimnazije se je vršila večerj dopol-dne slavnost, ki jo je priredil učiteljski zbor in učenci svojemu bivšemu

ravnatelju g. č. kr. vladnemu svetni-ku Andreju Senekoviču povodom nje-govega upokojenja in odlikovanja. Dočim so učenci nižjih razredov de-lali špalir v vestibulu in na stopni-cah, ker je avla premala, da bi imelo v njej prostora šeststo učencev ob-enem, zbral se je učiteljski zbor in višjagimnazijci v avli, kjer je naj-več gimnazijski pevski zbor zapel pesem »Strunam«. Nato je povzel be-sedo začasni gimnazijski vodja prof. Štrifof ter je deloma nemški, deloma slovenski v vznesenih besedah slavil g. vladnega svetnika kot ravnatelja, katerega vestnosti in gorečnosti se je zahvaliti, da se I. gimnazija ni samo vzdržala na svojem prejšnjem višku, ampak da se je povzpela tudi nad pretežno večino vseh enakih zavodov avstrijskih. Starejšina učiteljskega zbora prof. Perušek je zlasti poudar-jal uspešno izvenšolsko delovanje go-spoda svetnika. Ravno v zadnjem ča-su mu je izkazala slovenska javnost svoje posebno zaupanje tudi s tem, da ga je postavila na čelo naši šolski družbi, ter je končno pozval navzoče, da so zaklicali slavljencu trikratni živio in hoch. Ko je v imenu učen-cov govoril v slovenskem jeziku osmošolec Štrifof in v nemškem osmoš-olec Moro, katerega oba sta se zahva-ljevala v imenu svojih tovarišev g. slavljencu za ljubezen, katero je v pravem trenutku vedel g. vladni svetnik tudi dejanski pokazati šolski mladini, odgovarjal je le-ta vidno gi-njen najprej v nemškem jeziku, po-darjajoč težavnosti učiteljskega stan-u, katerega delovanje se nahaja vedno pod najneobzirnejšo kritiko javnosti in kateremu naj se ne po-sveti, kdor išče zunanjega bleka. Po-darjal je nadalje vzajemnost in slo-gu, ki je vladala ves čas njegovega sedemnajstletnega ravnateljavanja v Ljubljani med učiteljskim zborom; nato pa se je obrnil na učence spodbujajoč jih k marljivosti in značaj-nosti; slovenski nadaljeval je pa po-lagal posebej še učencem slovenske narodnosti na srce, da naj se z ne-umornim učenjem pripravljajo za poznejše življenje, ko bo narod klica-l po njihovi pomoči, da bi ga vzdignu-li na oni nivo kulture, na katerem se nahajajo drugi srečnejši narodi, ka-žoč jim na vzvišene zglede njih slavni prednikov, ki so se šolali na tem zavodu, od Vodnika do Ketteja, ter jih opominjal, naj imajo vedno pred očmi znane Gregorčičeve besede, katere je tudi on skušal uresničevati, da mož ni dolžan storiti samo tega, kar mu veleva stan, ampak kar je v njegovi moči. Ko je g. vladni svetnik končal svoj prekrasni govor, med ka-terim smo videli v marsikoga očeh lesketati solze, in ko so peveci zapeli za to priliko zelo primerno pesem »Lastovki v slovo«, je bila lepa slav-nost končana, katero je počastil tudi č. kr. deželni šolski nadzornik Frane Hubad s svojo navzočnostjo. — V so-boto, 19. t. m. ob osmih zvečer pa pri-redi učiteljski zbor v posebni sobi ho-tela Strukelj gospodu vladnemu svet-niku na čast še posebej poslovni ve-čer, na katerega se vabijo tudi gosp. tovariši drugih zavodov.

— Posledice se že kažejo! Ker je »Mir« v zadnjem času krenil v ultraklerikalno strujo, so mu jeli naročniki obračati hrbet. Kakor ču-jemo, mu je v zadnjem času odpadlo okoli 400 naročnikov. Lansko leto, ko je »Mir« za časa borbe za volilno reformo zastopal odločno narodno stališče in se vsled tega prišel v ostro navzkrižje s krajskimi klerikalci in z njihovim glasilom »Slovenec«, si je naročilo list mnogo narodnih in na-prednih Slovencev izven Koroške. Da ti za nadalje ne bodo več naročali lista, ki hoče biti samo zastopnik »Slovenca« na Koroškem, je jasno.

— Profesorske vesti. Na drugo državno gimnazijo pridejo profesorski kandidati dr. Pavel Pestotnik in dr. Viktor Tiller kot suplenta za zemljepis in zgodovino, dr. Fran Čadež kot suplent in Leopold An-drée kot pomožni učitelj za mate-matiko in fiziko, dr. Ivan Lokar, Pavel Lokovšek in Franc Kralj kot suplente za klasično filologijo.

— Iz politične službe. Deželno-vladna tajnika Karel Ekel in Ivan Kresce sta imenovana za okrajna glavarja na Krajskem.

Iz gledališke pisarne. Jutri, v torek (par), se ponovi mična opereta »Punčka« z damami: Škrdlíkovo, Groszovo, Dragutinovičovo in Ronovsko ter z gospodi: Ja-stržebški, Vaverko, Kratoch-wilom, Bukšekom in Povhétom. — Za petek se pripravlja senzacijsko-nalna francoska noviteta »Tat« z gospo Kreisovo in gosp. Haase-nom v glavnih vlogah.

Slovensko gledališče. V soboto se je uprizorila prvič na slovenskem odru Andranova opereta »Punčka«, ki je izborna zabavala obilo zbrano občinstvo. »La Poupée« je opereta pristno francoskega žanra, polna esprite, veselega temperamenta, raz-pojane in prekipevalne melodi-joznosti. Njen komponist Edmond Andran je na najboljšem glasu pri

gledališki publiki, ki ljubi lahko in pikantno godbo, in njegovo delo »Mascotte« se je že uprizorilo če se ne motim na slovenskem odru. Glasbeni motivi v »Punčki« so sko-zinsko operetni, in tako prisrčni, da misliš, da si jih moral že slišati neke drugod, in spomniš se Offenbacha, Straussa, Smetane. Libreto, dejanje operete vsekakor zaostaja v umet-niškem smislu za glasbo in je »brez dvoma nastalo pod vplivom Hoffma-novih povesti«, zakaj osnovna ideja je ista, in tu kot tam igra umetno izdelana »punčka«, ženski avtomat glavno vlogo. Kratka vsebina: V ne-kem samostanskem zavodu vidimo menihe v resnih pogovorih in skrbi za vsakdanji kruh, ker trka poman-kanje na vrata. Najmlajši član za-voda »Lanzelot« je iz bogate rod-bine, in njegov stric Chanterelle, mu je obljubil 80.000 frankov, ako se oženi. Ali stričnik ima največji strah pred ženskami, in da jim ubeži, se je skril v samostan. Slučajno iz nekega časopisa pa zvedo menihi, da izde-luje v mestu neki mojster Hilarij popolne ženske avtomate, ki govor-e, se smejejo, plešejo in sploh vse, samo naviti jih moraš. In predstojnik zbora pregovori Lanzelota, da se žrtvuje, gre iz samostana in si kupi punčko, da se z njo poroči. Mojster Hilarij pa ima lepo hčer, in njegov učenec je bil izdelal punčko, ki ji je na las slična. Mojstrova lepa hči, pa se je zalubila v cerkvi v Lanzelota. Mladi samostanski novic pride k mojstru, da si izbere ženski avtomat in baš oni, ki je podoben hčeri, mu najbolj ugaja. Zmenita se z mojstrom, in Lanzelot se ima takoj poročiti z avtomatom, da dobi od strica bogastvo in reši menihe iz bede. Prebrisana mojstrova hči pa prevari očeta in naivnega ljubimca ter se, ne da bi on vedel za to, z njim poroči mestu mrtvega avtomata. Sele po poroki se vse razjasni, a vse je veselo, ker so menihi dobili svoj denar, Lanzelot pa lepo ženo. — In v okviru tega dejanja se vrše veselji, komični prizori, nastopita smešna za-ljubljena starca, vidimo fantastično pantomino, zbor menihov itd. Smeha dovolj za en večer je v tej opereti, in to je bilo tudi v soboto, ker je bila njena uprizoritev na našem odru zelo skrbno in mestoma celo prese-netljivo lepa. Glavna vloga »Punčke«, Alezije je bila poverjena gospici Škrdlíkovi, ki smo jo slišali ta večer prvič v večjem nastopu. Njen glas je simpatičen, nekoliko šibek in mu mogoče manjka do popolne ugla-jenosti še malo šole. Težko mesto je imela takoj pri nastopu v drugem dejanju, kjer je orkester — ali kdo — precej zavozil, ali pozneje se je njen glas povspel do čistjših leg in pra-vilnosti. Njena igra ni zaostajala za petjem, ampak je bila prav primerna, gibka in elastična. V splošnem je bil vtis, ki ga je napravila gđ. Škrdlíkova, ugoden, in ker je še njena po-stava graciozna, je lepa pridobila za slovensko opereto. Gosp. Jastr-zebški v vlogi Lanzelota je bil v igri in petju popolnoma zadovoljiv. Lepo, lahko vlogo je imel gospod Bukšek, ki je zapel v prvem de-janju s sonornim glasom svojgo arijo in žel za izborna petje na odprti po-zornici buren aplavz. Iminenit v igri sta bila gosp. Kratochwil in gosp. Vaverka, ki sta se izkazala s svojo drastično kot zelo kratkočasna komika. Ugajal je g. Povhe, ostali igralci in igralke so bili tudi na mestu in je sploh ves ansambl častno rešil svojo nalogo. Insceniraja je bila — kot že rečeno — krasna, kostumi razen ples-nih toalet v III. dej. zelo ukusni in sploh bi bila velika moja zado-voljnost, da ni komad, ki se v fran-cošnji gotovo odlikuje po neki du-hovitosti, v prevodu izgubil, največ po krivdi naše cenzure. Nekatere ne-uglajenosti, ki so se pokazale pri prvi uprizoritvi, zlasti v orkestru, bodo pri drugi predstavi pač izginile.

Dramatično društvo. Gospoda dr. Ivan Dermota, odvetniški kan-didat, in Milan Paternoster, c. kr. finančne dež. blagajne oficijal, sta radi preselitve iz Ljubljane izstopila iz odbora »Dramatičnega društva v Ljubljani«.

Izredni Ciril-Metodov davek Ljubljancem. Odkar se je izza bo-hinjsko-bistriške skupščine začelo v »Družbi sv. Cirila in Metoda« ener-gičnejše delovanje, so se povrnilo »Družbi« simpatije vseh narodnih krogov. To pa je v tem času tembolj potrebno, ker s pomožnim delo-vanjem rastejo tudi izdatki. Z reformo podružnic se je že pričelo. Glede ljubljanskih podružnic je treba od-krito priznati, da niso na višku. Donesek Ljubljancem za »Družbo« je razmeroma minimalen. Vsled tega bo treba, da se tudi v ljubljanskih podružnicah začne novo življenje in gibanje. Poleg tega pa se je začelo organizovati izredni narodni davek Ljubljancem v mesečnem znesku po 1 krono za »Družbo sv. Cirila in Metoda«. Ena krona na mesec lahko marsikdo utрпи. »Družbi« pa je dobro poma-

gano. Pobiral jo bo sluga prve dni vsakega meseca. Dozdaj se je priglasilo že 20 dam in gospodov. Imena se objavijo v listih. Priglasila oziroma vprašanja naj se naslove na vodstvo "Družbe sv. Cirila in Metoda".

Izjava. Na notico "Ljubljanski peki" v "Slov. Naroda" št. 234. z dne 9. oktobra t. l. si ušoja podpisani odbor slavnemu občinstvu vljudno naznaniti, da mu ni glede odprave pečenja domačega kruha v pekovskih pečeh kakor tudi da bi zasebne stranke ne smele doma peči kruha — nič znano.

Odbor pekovske zadruge v Ljubljani.

Katere so najlepše? Prinesli smo poročila o tekmovalni lepoti v "Unionu" in med drugim omenili, kako se je pri tem tekmovalju zgodilo nekje Minki Pogačnikovi. V Mojstrani službuje učiteljica istega imena in nastale so zmote in zmešnjave. Bodi torej konstatirano, da gđ. Minke Pogačnikove iz Mojstrane ni bilo v "Unionu", nego da je temovala gđ. Minka Pogačnikova iz Ljubljane.

Razstava modernih grafičnih del v deželni muzej Rudolfinu. Deželni muzej otvoril v sredo od zveze avstrijskih umetnoobrnih muzejev zasnovano razstavo modernih grafičnih del. Razstava, ki jo aranžira umetna založba I. Löwyja na Dunaju, se je nahajala v zadnjih mesecih v avstrijskem muzeju za obit in umetnost na Dunaju, v muzejih v Libercah, Budjepevcih in Linou ter je bila povsod izborna obiskana. Ona obsega več sto večjih in manjših podob in podaja poučen pregled modernih reproducijskih načinov, heliogravure, faksimilegravure, tribarvne avtoloije, barvnega svetlotiska in pred vsem inčiotisk, pridobitve zadnjih let. Reprodukcijske predločijo znamenita dela raznih mojstrov in dežel, zlasti slike cesarske galerije na Dunaju dela Legantinijeva in krasne risbe Dürerja, ki jih čuva Albertina na Dunaju kot dragoceno zaklad. Tudi ljubke miniature iz začetka 19. stoletja so v barvnem svetlotisku bogato zastopane. — Razstava je odprta od 16. oktobra do 1. novembra 1907 vsak dan od 9.—5. ure. Vstopnina 20 vinarjev, ob nedeljah popoldne 10 vinarjev. Za dijake o vinarjev.

Poroči se jutru v Solkanu gospod dr. Fran Gosti, ordinarij in vodja kranjske deželne blaznice na Studencu, z gđ. Mici Högnischmidovo. Iskreno čestitamo!

V mestni mlekarni se prodaja mleko po 18. vin. liter.

Sadni semenj, združen s premovanjem sadja in pravičnega vkladanja sadja, priredi c. kr. kmetijska družba kranjska konci meseca novembra v Ljubljani. Opozorjamo na dotični razglas v "Kmetovalcu" med uradnimi vestmi. Gre se za prvi poskus take prireditve, ki naj ostane ob dobrih sadnih letinah stalna naprava in ki naj se v bodočnosti na podlagi dobrih izkušenj razširi in popolni. Sadej je letos v nekaterih krajih naše dežele prav dobro obrodilo, in z ozirom na dejstvo, da se odjemalci v Ljubljani, ki jih je zelo veliko, upravičeno pritožujejo, da za sv. Miklavža in božične praznike ni dobili lepega sadja, hoče dati naša družba priliko, sadjarje, ki imajo lepo namizno sadje, spraviti v neposredno zvezo z odjemalci in tako sadjarjem pripomoči do dobrih cen in odjemalcem do lepega blaga. Vse sadjarje, ki imajo lepo namizno zimsko sadje, prosimo, naj vsaj del svojega najlepšega sadja prihranijo za sadni semenj, da se bodo mogli tega semnja in premovanja udeležiti ter s tem dokazati, da imamo v deželi najmanj tako lepo namizno sadje, kakor v sosednih kronovinah. Nujno pozivamo na mnogobrojno udeležitev ter opozarjamo na obširno navodilo o hranjenju, zavijanju in pošiljanju sadja, ki je objavljeno v "Kmetovalcu". V drugi polovici tega meseca se dobiva poseben ponatis tega navodila pri Kmetijski družbi za 10 h. Ta znesek naj se pri naročilu pošlje v pisemskih znakih.

Poročil se je včeraj v Mirni g. Vekoslav Mazgon, c. kr. davčni asistent, z gđ. Milo Mazgon roj. Bojce.

Državno subvencijo v znesku 2450 K je dovolilo poljedelsko ministrstvo za napravo vodnjakov v kraju Zagolšč pri Colu nad Vipavo.

Požar v Tacnu. V nedeljo zjutraj ob 5 uri je nastal na doslej neznan način ogenj pri hiši posestnika Jerneja Osla ter upepelil njegovo hišo in sosedni poslopji posestnika Antona Stanovnika. Poslopja so bila sicer zavarovana, vendar sta oba pogorela prav občutno prizadeta, ker jima je zgorela vsa krma. — Domače gasilno društvo Tacen je bilo hipoma na pogorišču ter z obudovanjem vredno energijo in vztrajnostjo ogenj lokaliziralo na goreče objekte ter s tem obvarovalo polovico vasi. Čast in priznanje tako požrtvovalnim gasil-

cem! Žal, da je eden izmed gasilcev poneorel in leži zdaj bolan v zdravniški osterbi. Na pogorišču sta prihiteli tudi gasilni društvi Gameljne in Vižmarje ter čvrsto sodelovali. Hvala! Domače gasilno društvo ima na svojem orodju precejšno škodo, kar naj bi pač upoštevale zlasti dotične zavarovalnice, koje so obvarovane občutnih denarnih izdatkov.

Divji krojač. V St. Jurju v Slovenskih Goricah je gostilničar Kranjc vrgel iz gostilne več fantov, med katerimi je bil tudi kočarjev sin Sebastijan Bračič. Ta je bil silno jezen zaradi tega in je svojega prijatelja krojača Ivana Fuchsja naprosil, da bi se maščevala nad Kranjcem. Fuchs, maščevanja željen človek, je šel takoj razgrajati pred Kranjevo hišo, kjer je grozil, da mu razpara trebuh. Nekaj večerov nato sta prišla Bračič in Fuchs v Kranjevo gostilno, kjer je kmalu nastal prepir in pretep. Krojač je na vsak način hotel Kranjca oklati in zaklati, kar se mu pa vsled bežanja Kranjčevega ni posrečilo. Z Bračičem sta razbila mnogo steklenic in kozarcev, zdrobila šipe v oknih in vratih. Obsojen je bil Fuchs na 10 mesecev ječe, Bračič pa le zaradi prestopka po § 411. na 3 tedne zapora.

Insolventen je postal protokolirani trgovec Franc Repič v Ljutomeru.

Krida. Hotelr Gustav Jank, ki je leta 1905 prevzel v Mariboru hotel pri Zamorcu za 220.000 K brez kapitala — celo aro 10.000 K si je izposodil — je bil obsojen zaradi krive v štiritedenski zapor.

Konj ga je ubil v postelji. V Radgoni je spal hlapec Kumin v konjskem hlevu. Posteljo je imel pri tleh blizu konja. V noči na 10. t. m. je konj udaril spečega hlapca na sence s kopitom ter so ga našli zjutraj mrtvega.

Propadla banka v Gradcu. Nad banko Friedmana, ki se je ustrlel v Trstu, je proglašen konkurz. Pasiva znašajo okoli 400.000 K.

Ljubezniv parček. Pekovski pomočnik Anton Pohajč in njegova ljubica Pavlina Majtič sta se v Celovcu prav dobro imela. Uživala sta sladko ljubezen ter kradla neki branjevki jestvine, da jima pravzaprav ni bilo treba nič delati. Ker so pa stvari prišli na sled, je bil Pohajč obsojen na 4 mesece, Majtič pa na 10 mesecev ječe, nakar ju postavijo pod policijsko nadzorstvo.

Sod ga je ubil, ko se je razlel. V Krkavcih na Primorskem sta hotela brata Grison preiskati špiritov sod, če bi bil poraben za vino. Starejši brat je držal svečo, mlajši je pa gledal pri vehi, kakšen je sod v notranjosti. V sodu pa so bili še ostanki špirta, ki so se vneli, razgnali sod in mlajšemu bratu tako razbili glavo, da je na mestu umrl.

Poročil se je v Trstu gospod dr. Josip Mandič, nečak drž. poslanca Matka Mandiča, z gospico Josipino Kastelčevno, hčerko g. G. Kastelca, župana v Materiji. Čestitamo!

Iz nesrečne ljubezni se je zastrupila s solno kislino v Trstu 24letna hišna Terezija Brvar. Našli so jo v postelji mrtvo.

Poskušen samomor. 21letni delavec Jožef Schwaab v Trstu se je vrgel skozi okno svojega stanovanja na cesto. Hudo znotraj poškodovanega so ga prenesli v bolnico.

Sleparji. V trgovino jermenarja Josipa Sile v Trstu sta prišla dva moža, ki sta se izdala kot ravnatelj in uradnik ondote agenture zavarovalne družbe "Atlas" in izbrala dva kovčka v vrednosti 75 K. Čez dobro uro je prišel postrešek s pismom omenjene agenture, naj se mu izroči kovčka, katera se plačata takoj, ko ju prinese postrešek v pisarno "Atlasovo". Postrešek je dobil kovčka, ju odnesel in sleparija je bila gotova. Sile ne bo videl najbrž nikoli več svojih kovčkov, kakor tudi denarja ne bo nikdar dobil za nje.

Slovensko akademsko društvo "Adrija" v Pragi priredi 19. t. m. ob 8. uri zvečer v restavrantu "Učrneného pivovaru (Karlové náměstí) na čast novodošlih članom prvoletniški večer. Gosti somišljeniki so dobrodošli.

Velikanski požar v Ljubljani. Požar, kakršnega že ni bilo dolgo vrsto let v Ljubljani, je zadivjal v soboto ponoči v našem mestu. Gorela in pogorela so v mesarski ulici Predovičeva gospodarska poslopja, in sicer konjski hlev, tehtnica za prešiče, ameriška ledenica, lopa za slamo in podstrešje, mostne tehtnice z vso vsebino vred. Goreti je prišlo ob en četrt na 12, in sicer, kakor se čuje, na 2 krajih, nad lopo in na konjskem hlevu. Vsled silne megle čuvaj na Gradu ni zapazil ognja preje kot malo pred polnočjo in šele, ko je dobil telefonično poročilo, kje da gori, oddal je po daljšem presledku še drugi strel, dočim je sprva mislil, da gori kje daleč v okolici. Na lice mesta je prvo prihitelo vojaštvo, mo-

štvo in častniki vseh tukajšnjih polkov, pred vsem od pomobranskega polka in 17. pešpolka. Takoj so vojaški moštvo kakor tudi častniki z izredno marljivostjo stopili v akcijo, da so delali na lokaliziranje ognja. Med tem je še pred drugim strelom prihitela tudi požarna bramba pod poveljstvom g. Ludvika Štriclja, ki je odprla hidrante na Poljanski cesti in v Mesarski ulici. Na rešitev kakega predmeta sploh ni bilo misliti, kajti ogenj je bil tako razširjen in tako ljut, da je na ljudi, ki jih je bilo kmalu vse polno v bližini, pripekalo, kot bi bili v peči. Ogenj se je tako hitro razširil, ker so bila vsa podstrešja napolnjena s slamo, katere je bilo za približno 10.000 K. Zgorelo je tudi jako veliko mesa, kadi, 5 prešičev, 2 voza itd. G. Predovič ima škodo 80.000 do 100.000 K, najemnik g. Preskar, ki kupuje kože za tovarno Rink v Gradcu, katera tovarna je pogorela tudi te dni, pa okoli 3000 K. G. Predovič je zavarovan samo za polovico napravljene škode pri zavarovalnici "Assicurazioni Generali". Kakor rečeno, je bil ogenj najbrž poddejan in so aretirane tri osebe, ki so sumljive tega požiga. Ako bi se bil ogenj razširil še dalje, narasel bi bil grozovito, zato pa gre vsa zahvala vojaštvu, posebno častnikom pred vsem pomobranskega polka, 17. pešpolka potem 27. polka in topničarjem, da so storili vse, kar so jim dopuščale človeške moči, da bi omejili ogenj. Istotako gre vse priznanje požarni brambi, ki je tudi storila, kolikor je mogla v danih okoliščinah. Na pogorišču je prihajalo večerj toliko ljudi, da jih je bilo vedno na tisoče tam. Kakor se nam poroča, bo g. Predovič v najkrajšem času — v par tednih — dal zgraditi vsa poslopja, ki jih nujno potrebuje prav zdaj, ko je sezona tu in bi bilo vsako odlaganje z delom velikanska škoda zanj. K požaru se nam še poroča: V noči od sobote na nedeljo ob polu 12. uri naznanjen je bil telefonično gasilnemu in reš. društvu na Poljanski cesti pri Predoviču izbruh ognja. Takoj se odpelje oddelek straže na lice mesta, ki dobi že vsa obsežna gospodarska poslopja g. Predoviča v ognju. Takoj se napeljeta dve cevi ter se z eno po dolgotrajnem naporu reši srednjo gostilniško poslopje, a druga varuje na nasprotni strani sosednje hiše. Ker pa vsled velike megle čuvaj na gradu sploh od ognja nič vedel ni, se mu je moglo še le telefonično sporočiti, da naznani s strelom požar. Ker je pa smodnik vsled vlažnega zraka in megle bil z vlogo napojen, moral je čuvaj od stanovanja do topon peš, da je natresel novega smodnika, zato je tako pozno oddal drugi strel. Kmalu po strelu se pripelje drugi oddelek gasilcev, kateri tudi napeljejo 2 cevi in nato pridejo še tretji tudi z 2 cevmi. Zdj se je začelo šele misliti na pravo gašenje. Dve do tri ure so cevi neprenehoma metale svoje močne curke v ognjeno morje, — vročina je bila neznosna, — in se je tako še le čez ure posrečilo odstraniti vsako nevarnost. Mesarji, kateri so v sušilnici sušili svoje šunke, so prišli ob nje, ker so nevarne vsled vročine in ognja. Zgoreli so tudi 4 prešiči, vzlic temu, da sta jih hotela neki gasilec in stražnik rešiti, a sta morala opustiti to radi svoje varnosti. Gasilci so odšli po 4. zjutraj, kajti šele takrat je bila nevarnost odstranjena, a pustili so stražo, katera je včeraj še ves dan delovala in danes do opoldan. Ogenj se lahko primerja onemu Degenhigija, in ako bi ne bilo megle, videl bi se bil svet čez vse mesto, ki bi bilo razsvetljeno. Vso akcijo gašenja je vodil službojoči stotnik 3 oddelka g. Medice. Gasilci so pokazali tudi tu, da se lahko občinstvo za slučaj vsake nesreče na nje zanesa. Nekaj jih je bilo lahko ranjenih vsled padajočih tramov in opeke. Drugih nezdod se ni primerilo. Cevi je bilo nad 900 m razpoloženih. Na lice mesta so prišli tudi gosp. župan Hribar, svetnik g. Lauter in pol. pristav g. Gutnik.

Popravek. V "Poslanem" gosp. Novaka v "Slov. Narodu" z dne 9. t. m. se glasi odstavek glede kozarcev pravilno: "Skrbno pazite, da tisti, ob volitvah toliko pomilovani ubogi kmetič, ki je slučajno tudi krmar, ne bo kak kozarec nezadacane vina za dom porabil ali — ojoj! — ga še celo prodal."

Huda žena. Anton Brajer v Hrenovih ulicah je velik revež, ker ima hudo ženo, njeno mater in njeno sestro. Vse tri so silne klepetulje, kar so pokazale danes dopoldne, ko so se spravile nad ubogega čevljarja, ki se je zaprl pred njimi. Ker pa vpitja le ni bilo konca, šel je Brajer z rāpljo nad nje, a žena njegova mu je orožje iztrgala iz rok in ga tako udarila po glavi, da se je ves krvav zgrudil na tla. Ženske so nato zmagonosno odšle, ranjenica so pa usmiljeni ljudje sprali in poslali po zdravnika.

Tatvine. Trgovcu Kanferju je bil v petek ponoči v neki tukajšnji kavarni ukraden svetlorjav površnik, s tako podlago, posevnimi žepi in monogramom S. K., vreden 40 K. — Hlapcu Francetu Jankoviču je bilo na Ambrozevem trgu št. 7 iz odklenjene sobe ukradene za 8 K obleke. — Na Starem trgu št. 1 je bila s I. nadstropja ukradena pisana predposteljna preproga s črkama F. D. — Pred par dnevi je bilo vlomljeno v gramozni jami ob Vodovodni cesti v baraku in iz nje ukraden dvema delavcem dežnik in črevlji na zadrgo, v skupni vrednosti 16 K. — Delavcu Valentinu Srovcu je snoči neki dober prijatelj iz žepa izpeljal 48 K. Ponednevi sta po raznih gostilnah popivala, ko se je pa zmračilo, ga je »prijatelj« pregovoril, da sta šla spat v neko šupo na Posavju in ko je ta brezskrbno zaspal, mu je njegov angel varuh izpeljal denar in izginil v temno noč.

Vinski bratje. Včeraj po peti uri zjutraj šele je zastopilo pet vinskih bratcev neko gostilno v Gradišču, v kateri je bila »vinska trgatev«. Črnina je vsem šla tako v glavo, dasi preje prijatelji, so se začeli med potjo pripraviti in lasati, ter bi bilo prišlo pred uršulinsko cerkvijo neizogibno do hudega prepira, kajti eden je že hotel rabiti nož, ko bi stražnik ne bil posegel med nje in jih aretoval. Bili so sicer nekoliko opraskani, a posebne poškodbe ni zadobil nihče. Ker so bili zelo vinjeni in razburjeni, so si morali iti hladiti živce v špehovko, kjer so bili naglo sprijaznjeni in začeli prepevati krokarke pesmi tako dolgo, da so mirno v gospodu zaspali in tako čakali sodb.

Nesreča. Ko se je brezposelni pekovski pomočnik Ivan Lunko, rojen 26. junija 1882 v St. Rupertu pri Krškem v soboto popoldne na gugalnici v Lattermanovem drevoredu gugal, je padel iz gugalnice prav od vrha ter se na glavi, posebno pa na tilniku težko telesno poškodoval. Zadobil je tudi notranje poškodbe, in sicer take, da so ga morali na zdravnikovo odredbo prepeljati z rešilnim vozom v deželno bolnišnico, kjer je včeraj umrl.

Sirovina. Danes dopoldne je neki hlapec v Dalmatinovih ulicah nalašč tako sunil 62letno Katarino Pečnikovo, da je padla na tla in se na levi roki znatno telesno poškodovala.

Delavsko gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljal v Ameriko 72 Macedoncev, 58 Hrvatov in 40 Črnogorcev. V Heb je šlo 30 Macedoncev in 40 Hrvatov.

Izgubljene in najdene reči. Branjevka Katarina Ločnikarjeva je izgubila v robcu zaviti 40 K. — Zasebnik g. Anton Poženel je izgubil usnjato denarnico, v kateri je imel 19 K denarja. — Šolski učencec Vinko Gostinčar je izgubil zlat za 20 K. — Neka dama je izgubila rjavo ročno torbico, v kateri je imela denarnico in več proprijetet. — Gostilničarica gospa Marija Joštova je izgubila bankovec za 20 K. — Na južnem kolodvoru so bili izgubljeni, oziroma najdeni 4 dežniki, športna čepica in palica.

Izgubil je neki gospod včeraj popoldne na Goloven tri specialne karte, in sicer od Ljubljane. Višnje gore in Cirknice. Kdor bi jih našel, odda naj jih v našem upravnistvu.

*** Drobne novice.** Belgijski kralj Leopold je precej nevarno zbolel.

— Zakonski načrt za regulicijo častniških plač je že izgotovljen ter se predloži avstrijskemu parlamentu še to jesen. Posebno se ozira načrt na 9. razred.

— Novi poštni in telefonski red. V trgovinskem ministrstvu izdelujejo novi poštni red, ki se kmalu razpošlje poštним ravnateljsvom, a v veljavno stopi najbrže šele poleti 1908. Tudi novi telefonski red je že izdelan v načrtu.

— Prepovedan izvoz krme. Ogrsko deželno agrikulturno društvo je prosilo vladu, naj se izda za Ogrsko in Avstrijo prepoved na izvoz vsakovrstne živinske klaje.

— Dr. K. Liebknecht, vodja nemških socijalnih demokratov, je bil zaradi poskušene veleizdaje obsojen v poldrugo leto ječe.

— Star zapeljivec. V Benetkah se vse smeji, ker toži mlada grofica Eva Barbaro-Carnaro bivšega justičnega ministra Tajanija, češ, da jo je zapeljal. Tajani je 87 let star.

— Bratomor in samomor. V hotelu "Krakau" v Lvovu je graščak Kazimir Volinski streljal na svojega brata Tadeja ter ga smrtno zadel. Nato je streljal nase ter se smrtno ranil.

— Revizijo v pravdi dr. Hana je državno sodišče v Lipskem zavrnilo.

— Ljudožroci. Vsled lakote so začeli domačini v Severni Kanadi žreti človeško meso. Neki mož je pojedel 8 ljudi, neka mati je pojedla svoja dva otroka.

— Umrl je vrhovni adjutant nemškega cesarja general Bülow. Kakor znano, je ženo zadela te dni

kap, ko je videla, kako je moža zgrabila naduha.

— Cene živini na Srbskem so zelo padle, ker je vsled suše premalo krme.

Telefonska in brzolavna poročila.

Dunaj, 14. oktobra. Današnje dopoldne je vladalo na Dunaju med prebivalstvom veliko razburjenje. Listi so v posebnih izdajah javljali, da se je cesarjeva bolezen preokrenila na slabše in da je mrzlica dosegla 38 stopinj. Razen tega je krožila vest, da je minister zunanjih del baron Aehrenthal po triletni avdienci cesarju podal svojo demisijo radi diference glede državnopravnih vprašanj v nagodbi.

Dunaj, 14. oktobra. Iz cesarjeve bližnje okolice poročajo: Včeraj je cesar vstal ob navadni uri; mrzlica ga je docela zapustila in katar je jel palagoma ponehavati. Ob osmih zjutraj se je zopet pojavila mrzlica in kašelj je jel zopet mučiti bolnika. Ob sedmih so imeli zdravniki pod predsedstvom dvornega svetnika dr. Neusserja konsilij, na katerem so konstatirali, da je cesarjevo zdravstveno stanje subjektivno povoljno. Zdravnik dr. Kerzlj je bil ves večer pri cesarju, ki je šel spat že ob devetih. Vso noč je imel zelo nemirno spanje in kašelj ga je mučil neprestano. Vstal je ob navadni uri in zdravniki so konstatirali, da v bolezni ni opaziti nobene bistvene spremembe.

Dunaj, 14. oktobra. Vesti o demisiji barona Aehrenthala so docela neosnovane. Včeraj je bil pod predsedstvom barona Aehrenthala ministrski svet, na katerem se je doseglo popolno sporazumljenje v nagodbenih vprašanjih. Da je vest o demisiji izmišljena, dokazuje že dejstvo, da cesar zadnje dni sploh nikogar ni sprejel v avdienci.

Dunaj, 14. oktobra. Ministrski predsednik baron Beck je danes imel dolgo konferenco s predsednikom mladočeskega kluba dr. Kramarjem.

Dunaj, 14. oktobra. Poset španske kraljeve dvojice je radi cesarjeve bolezni definitivno odgoden.

Dunaj, 14. oktobra. Na borski se je danes oficialno razglasilo, da je cesarjevo zdravstveno stanje docela povoljno.

Dunaj, 14. oktobra. Splošno se sodi, da je cesarjeva bolezen veliko bolj nevarna, kakor se slika v oficialnih krogih. Po mestu krožijo vesti, da se je bolezen včeraj in danes nevarno šujšala. Kontrolirati teh vesti glede resničnosti seveda ni mogoče.

Dunaj, 14. oktobra. Uslužbeni državne železniške družbe in severnozpadne železnice so sklenili prenehati s pasivno resistenco.

Dunaj, 14. oktobra. Bivši vsememški poslanec Berger je spisal roman »Germanentreue«.

Sofija, 14. oktobra. Pri inskripciji na tukajšnjem vseučilišču so se vpisali samo trije dijaki. Večina se je vpisala na vseučilišču v Belgradu, okoli 300 pa jih je odšlo v Zagreb in Prago.

Maribor 14. oktobra. Tu so imeli včeraj shod delegati uslužbencev Južne železnice. Na shod je došlo okrog 200 delegatov. Razpravljalo se je o koncesijah, ki jih je ravnateljsvo obljubilo uslužbencem. Zastopniki raznih kategorij so izrazili svojo nezadovoljnost z obljubljenim povišanjem službenih prejemkov; zlasti so bili nezadovoljni premikači. Shod je sklenil, naj personalna komisija pri ravnateljsstvu skuša doseči še nadaljnjih koncesij.

Budimpešta 14. oktobra. Ljudska stranka je sprejela nov program, v katerem se zlasti naglašja krščansko socijalni moment. Odslej se bo stranka zvala madžarska krščansko socialna stranka.

Milan 14. oktobra. Stavka se je pričela tudi v Bolonji in Turinu. Delavci v Milanu so imeli včeraj shod, ki se ga je udeležilo 10.000 oseb. Na shodu se je sprejela rezolucija da se ima stavka končati.

— Star zapeljivec. V Benetkah se vse smeji, ker toži mlada grofica Eva Barbaro-Carnaro bivšega justičnega ministra Tajanija, češ, da jo je zapeljal. Tajani je 87 let star.

— Bratomor in samomor. V hotelu "Krakau" v Lvovu je graščak Kazimir Volinski streljal na svojega brata Tadeja ter ga smrtno zadel. Nato je streljal nase ter se smrtno ranil.

— Revizijo v pravdi dr. Hana je državno sodišče v Lipskem zavrnilo.

— Ljudožroci. Vsled lakote so začeli domačini v Severni Kanadi žreti človeško meso. Neki mož je pojedel 8 ljudi, neka mati je pojedla svoja dva otroka.

— Umrl je vrhovni adjutant nemškega cesarja general Bülow. Kakor znano, je ženo zadela te dni

kap, ko je videla, kako je moža zgrabila naduha.

— Cene živini na Srbskem so zelo padle, ker je vsled suše premalo krme.

Telefonska in brzolavna poročila.

Dunaj, 14. oktobra. Današnje dopoldne je vladalo na Dunaju med prebivalstvom veliko razburjenje. Listi so v posebnih izdajah javljali, da se je cesarjeva bolezen preokrenila na slabše in da je mrzlica dosegla 38 stopinj. Razen tega je krožila vest, da je minister zunanjih del baron Aehrenthal po triletni avdienci cesarju podal svojo demisijo radi diference glede državnopravnih vprašanj v nagodbi.

Dunaj, 14. oktobra. Iz cesarjeve bližnje okolice poročajo: Včeraj je cesar vstal ob navadni uri; mrzlica ga je docela zapustila in katar je jel palagoma ponehavati. Ob osmih zjutraj se je zopet pojavila mrzlica in kašelj je jel zopet mučiti bolnika. Ob sedmih so imeli zdravniki pod predsedstvom dvornega svetnika dr. Neusserja konsilij, na katerem so konstatirali, da je cesarjevo zdravstveno stanje subjektivno povoljno. Zdravnik dr. Kerzlj je bil ves večer pri cesarju, ki je šel spat že ob devetih. Vso noč je imel zelo nemirno spanje in kašelj ga je mučil neprestano. Vstal je ob navadni uri in zdravniki so konstatirali, da v bolezni ni opaziti nobene bistvene spremembe.

Dunaj, 14. oktobra. Vesti o demisiji barona Aehrenthala so docela neosnovane. Včeraj je bil pod predsedstvom barona Aehrenthala ministrski svet, na katerem se je doseglo popolno sporazumljenje v nagodbenih vprašanjih. Da je vest o demisiji izmišljena, dokazuje že dejstvo, da cesar zadnje dni sploh nikogar ni sprejel v avdienci.

Dunaj, 14. oktobra. Ministrski predsednik baron Beck je danes imel dolgo konferenco s predsednikom mladočeskega kluba dr. Kramarjem.

Dunaj, 14. oktobra. Poset španske kraljeve dvojice je radi cesarjeve bolezni definitivno odgoden.

Dunaj, 14. oktobra. Na borski se je danes oficialno razglasilo, da je cesarjevo zdravstveno stanje docela povoljno.

Dunaj, 14. oktobra. Splošno se sodi, da je cesarjeva bolezen veliko bolj nevarna, kakor se slika v oficialnih krogih. Po mestu krožijo vesti, da se je bolezen včeraj in danes nevarno šujšala. Kontrolirati teh vesti glede resničnosti seveda ni mogoče.

Dunaj, 14. oktobra. Uslužbeni državne železniške družbe in severnozpadne železnice so sklenili prenehati s pasivno resistenco.

Dunaj, 14. oktobra. Bivši vsememški poslanec Berger je spisal roman »Germanentreue«.

Sofija, 14. oktobra. Pri inskripciji na tukajšnjem vseučilišču so se vpisali samo trije dijaki. Večina se je vpisala na vseučilišču v Belgradu, okoli 300 pa jih je odšlo v Zagreb in Prago.

Maribor 14. oktobra. Tu so imeli včeraj shod delegati uslužbencev Južne železnice. Na shod je došlo okrog 200 delegatov. Razpravljalo se je o koncesijah, ki jih je ravnateljsvo obljubilo uslužbencem. Zastopniki raznih kategorij so izrazili svojo nezadovoljnost z obljubljenim povišanjem službenih prejemkov; zlasti so bili nezadovoljni premikači. Shod je sklenil, naj personalna komisija pri ravnateljsstvu skuša doseči še nadaljnjih koncesij.

Budimpešta 14. oktobra. Ljudska stranka je sprejela nov program, v katerem se zlasti naglašja krščansko socijalni moment. Odslej se bo stranka zvala madžarska krščansko socialna stranka.

Milan 14. oktobra. Stavka se je pričela tudi v Bolonji in Turinu. Delavci v Milanu so imeli včeraj shod, ki se ga je udeležilo 10.000 oseb. Na shodu se je sprejela rezolucija da se ima stavka končati.

— Star zapeljivec. V Benetkah se vse smeji, ker toži mlada grofica Eva Barbaro-Carnaro bivšega justičnega ministra Tajanija, češ, da jo je zapeljal. Tajani je 87 let star.

— Bratomor in samomor. V hotelu "Krakau" v Lvovu je graščak Kazimir Volinski streljal na svojega brata Tadeja ter ga smrtno zadel. Nato je streljal nase ter se smrtno ranil.

— Revizijo v pravdi dr. Hana je državno sodišče v Lipskem zavrnilo.

— Ljudožroci. Vsled lakote so začeli domačini v Severni Kanadi žreti človeško meso. Neki mož je pojedel 8 ljudi, neka mati je pojedla svoja dva otroka.

— Umrl je vrhovni adjutant nemškega cesarja general Bülow. Kakor znano, je ženo zadela te dni

kap, ko je videla, kako je moža zgrabila naduha.

— Cene živini na Srbskem so zelo padle, ker je vsled suše premalo krme.

— Cene živini na Srbskem so zelo padle, ker je vsled suše premalo krme.

— Cene živini na Srbskem so zelo padle, ker je vsled suše premalo krme.

— Cene živini na Srbskem so zelo padle, ker je vsled suše premalo krme.

— Cene živini na Srbskem so zelo padle, ker je vsled suše premalo krme.

— Cene živini na Srbskem so zelo padle, ker je vsled suše premalo krme.

— Cene živini na Srbskem so zelo padle, ker je vsled suše premalo krme.

— Cene živini na Srbskem so zelo padle, ker je vsled suše premalo krme.

— Cene živini na Srbskem so zelo padle, ker je vsled suše premalo krme.

Borzna poročila

„Kreditna banka v Ljubljani“
Uradni kurzi dun. borse 14. oktobra 1907

Stanovitve papirja	Dona	Blag
majska renta	96 95	96 41
srebrna renta	98 10	98 30
avstr. krona renta	96 95	96 85
zlat	115 30	115 51
ogr. krona renta	93 15	93 34
zlat	111 —	111 20
posojilo dež. Kranjske	97 75	97 75
posojilo mesta Spiljet	104 40	104 60
Zadar	99 30	100 85
bos. herc. železniško	98 90	99 90
posojilo 1902	96 —	96 20
česka dež. banka k. e.	96 60	97 —
zast. pisma gal. dež.	99 —	100 —
hipotečne banke	99 —	100 —
pešt. kom. k. e. z	103 20	104 20
10% pr.	97 —	98 —
zast. pisma innerst.	97 —	98 —
hranilnice	97 —	98 —
zast. pisma ogr. com.	97 75	97 75
dež. hranilnice	99 25	100 25
z. pis. ogr. hip. ban.	99 51	99 51
obl. ogr. lokalnih železnic d. dr.	99 75	99 75
obl. česke ind. banke	99 75	99 75
prior. lok. želez. Trst-Poreč	99 40	99 75
prior. dolenskih žel.	98 75	99 75
prior. juž. žel. kup.	293 50	293 50
avstr. pos. za žel. p. e.	99 20	100 25
Srečke		
Srečke od 1. 1860/4	149 25	151 25
od 1. 1864	257 75	261 75
tizske	144 75	147 75
zem. kred. l. omisije	274 50	280 50
II.	270 —	277 —
ogr. hip. banke	247 25	253 25
srbske a frs. 100	93 75	104 75
turške	181 90	182 90
Devisne	40 —	40 —
Devisne	450 —	460 —
Kreditne	90 —	90 —
Komorske	90 50	96 50
Krakovske	62 —	68 —
Ljubljanske	46 60	48 60
Avstr. rdeč. križa	6 75	28 75
Ogr.	67 —	73 —
Rudolfove	2 6 —	214 —
Salcburške	484 —	494 —
Dunajske kom.	148 25	149 25
Devisne	655 —	656 —
Državne železnice	1796 —	18 650
Avstr.-ogr. bančne dekl.	686 —	687 —
Avstr. kreditne banke	745 —	746 —
Ogrske	240 —	241 50
Živnostenske	724 —	729 —
Premogokop v Mostu (Br.)	600 25	601 25
Alpinski montan	2618 —	2627 —
Praske žel. ind. dr.	589 50	590 50
Rima-Muranyi	260 —	263 —
Trboveljske prem. družbe	465 —	463 —
Avstr. orožne tovr. družbe	145 50	147 —
Česke sladkorne družbe	11 37	11 40
C. kr. cekin	19 19	19 21
20 franki	23 48	23 52
20 marke	33 97	34 05
Devisne	117 42	117 62
Laški bankomati	96 95	96 10
Devisni	3 14	3 54

itne ceno v Budimpešti.

Dne 14. oktobra 1907.

Termin.

Pšenica za oktober	50 4	11 91
„ „ april	50	12 63
„ „ oktober	50	10 70
Koruzna	50	7 07
Oves	50	7 96

10 v višje.

Meteorološko poročilo.

izma nad morjem 300. Srednji vinski vlak 756-0 mm

septembra	Uas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v C.	Vetrovi	Nebe
12	9. zv.	742.9	13.3	sl. svzh.	jasno
13	7. zv.	741.3	7.1	slab jvzh.	megla
14	2. zv.	743.9	18.1	sl. jug.	jasno

9. zv.	738.3	13.2	sl. vzh.	jasno
14. zv.	736.8	8.0	sl. svzh.	jasno
2. zv.	734.7	19.8	sl. jzab.	sk. oblačno

Srednja predvčerajšnja in včerajšnja temperatura: 12.7 in 13.1; norm.: 11.1 in 11.9
Padavina v 24 urah 0.0 mm in 0.0 mm.

Zahvala.

Globoko ganjen po preminih dokazih sočutja ob boleznih in smrti svoje iskreno ljubljene, nepozabne soproge, ozir. matere, svakinje in tete, gospe 3514

Jvane Spreitzer
roj. Breskvar

se čutim dolžnega, da zanje in pa za izredno številno spremstvo drage pokojnice na poslednje počivališče, dalje darovalcem prelepih vencev in lastnem in v imenu svojih otrok in vseh drugih sorodnikov vsem prijateljem in znancem ter gg pevcem za ganljive žalostinke izrekam najodkritnejšo, najiskrenejšo zahvalo.

V Ljubljani, 14. oktobra 1907.

Leopold Spreitzer
strojevodja c. kr. drž. železnice.

Mirna stranka
(mati in sin)

išče stanovanja

z 2 sobama in pritliklami za februarjev termin. 3535
Ponudbe pod „februar“ na upravnishvo „Slovenskega Naroda“.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Rasto Pastoslemšek.

Lepo stanovanje

s 3 sobami, pritlikline in porabo vrta se odda zaradi premestitve za no ember ali februar mirni stranki. Več: Krakovski nasip štey. 18, I. nadstropje. 35 3

Sprejme se mlinar

ali pa se da mlin v najem. 3515 1
Naslov: Ivan Demšar, Železniki.

Lepo stanovanje

v I. nadstropju v Knafovih ulicah št. 5, obstoječe iz 4 sob, predsohe, kopalne sobe in pripadki se odda za novem-ber 1907 ali pa za februar 1908. Natančnejše se izve v upravnishvu „Narodne tiskarne“ v Ljubljani. 3417 4

Vekoslav Mazgon
c. kr. davčni asistent
Mila Mazgon roj. Rojec
poročena. 2516
Mirna 13. oktobra 1907. Dunaj
(Brez vsakega posebnega obvestila.)

Musgraveja originalne irske peči.
Najboljše in najbolj hranljive
trajnogorilne peči.
Izredno dobra kurilnost. Cenovniki zastoj.
CHR. GARMS Podmokli (Bodenbach)
tvornica za železne peči.
Tvorniška zaloga pri **STEFANU NAGY**, v Ljubljani, Vodnikov trg št. 5.

Havre-New York
Francoske prekomorske družbe.
Edina najkrajša črta čez
Bazel, Pariz, Havre v Ameriko.
Veljavne vozne liste in brezplačna pojasnila daje za vse slovenske pokrajine samo 4626-44

Ed. Šmarda
oblastveno potrjena potovalna pisarna
Ljubljana Dunajska cesta 18 Ljubljana
v novi hiši „Kmetске posojilnice“, nasproti gostilne pri „Figovcu“

Najcenejše in najboljše kurivo so velenjski salonski briketi.
1000 kosov K 13'— 500 kosov K 7'—
Lepa suha bukova drva
in mehke les za podnetivo
se dobiva pri 3900-5
St. & C. Tauzher v Ljubljani,
Dunajska cesta štey. 47. Telefonska štey. 152.

„Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani“
12-118 Podružnica v SPLJETU. Stritarjeve ulice št. 2. Podružnica v CELOVCU.
Dolniska glavna K 2.000.000. Rezervni fond K 200.000.
sprejema vloge na knjižice in tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga po 4 1/2%.
Rentni davek plača banka sama. Rentni davek plača banka sama.

Sprejme se takoj gostilna na račun

v mestu ali na deželi. Sprejme se tudi kaka majhna trgovina. Ponudbe na upravnishvo „Sloven-skega Naroda“ pod št. „100“ 3498-2

V prijaznem trgu Vransko pri Celju, kjer je tudi sodišče in davkarja, se prodaja lepa

enonadstropna hiša

z vrhom in event. tudi nekaj poljem in travnikom. V sobah I. nadstropja so par- ketna tla. 3 12
Več se poizve pri lastniku Franu Kuharju, učitelju v Domžalah.

Kavarna „Leon“
V Ljubljani
na Starem trgu št. 30
vsak torek, sredo, četrtek
soboto in nedeljo 41
vsu noč odprta.
Z odličnim spoštovanjem
Leo in Fani Pogačnik.

Oes. kr. avstrilske državne železnice.

Izvod iz voznega reda.

Veljaven od dne 1. oktobra 1907. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. žel.: 7-05 jutraj. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorica, d. ž., Trst, c. kr. drž. žel., Beljak čez Podrožčico, Celovec, Prago. 7-07 jutraj. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje. 9-05 predpoldne. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Beljak, (čez Podrožčico) Celovec, Prago. 11-40 predpoldne. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak juž. žel., Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak, (čez Podrožčico) Celovec. 1-05 popoldne. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje. 3-45 popoldne. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak juž. žel., Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak, (čez Podrožčico) Celovec, Prago. 7-10 zvečer. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje. 7-35 zvečer. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak, (čez Podrožčico) Celovec, Prago. 10-40 ponoči. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorica/drž. žel., Trst drž. žel., Beljak juž. žel., (čez Podrožčico). Odhod iz Ljubljane drž. kolodvor: 7-28 jutraj. Osebn. vlak v Kamnik. 2-05 popoldne. Osebn. vlak v Kamnik. 7-10 zvečer. Osebn. vlak v Kamnik. 10-50 ponoči. Osebn. vlak v Kamnik. (Samo ob nedeljah in praznikih v oktobru.)	Dohod v Ljubljano juž. žel.: 6-58 jutraj. Osebn. vlak iz Beljaka juž. žel., Trbiža, Jesenic, Gorice, Trsta. 8-34 jutraj. Osebn. vlak iz Kočevja, Straže-Toplice, Rudolfovega, Grosuplja. 11-15 predpoldne. Osebn. vlak iz Prage, Celovca, Beljaka juž. žel., čez Podrožčico in Trbiž, Gorice drž. žel., Jesenic. 2-32 popoldne. Osebn. vlak iz Kočevja, Straže Toplice, Rudolfovega, Grosuplja. 4-36 popoldne. Osebn. vlak iz Beljaka juž. žel., Trbiža, Celovca, Beljaka (čez Podrožčico) Gorice drž. žel., Trsta drž. žel., Jesenic. 6-50 zvečer. Oseb. vlak iz Prage, Celovca, Beljaka (čez Podrožčico) Jesenic. 8-37 zvečer. Osebn. vlak iz Kočevja, Straže-Toplice, Rudolfovega, Grosuplja. 8-45 zvečer. Osebn. vlak iz Beljaka juž. žel., Trbiža, Celovca, Beljaka (čez Podrožčico) Trsta drž. žel., Gorice drž. žel., Jesenic. 11-50 ponoči. Osebn. vlak iz Trbiža, Celovca, Beljaka (čez Podrožčico) Trsta drž. žel., Gorice drž. žel., Jesenic. Dohod v Ljubljano drž. kolodvor: 6-46 jutraj. Osebn. vlak iz Kamnika. 10-59 predpoldne. Osebn. vlak iz Kamnika. 6-10 zvečer. Osebn. vlak iz Kamnika. 10-50 ponoči. Osebn. vlak iz Kamnika. (Samo ob nedeljah in praznikih meseca oktobra.) (Odhodi in dohodi so naznačeni v srednje-evropskem času.)
--	--

C. kr. ravnateljstvo državnih železnic v Trstu.

Pozor! Priporočam preč. duhovščini in slav. občinstvu svojo ogromno zalogo umetno izdelanih **Pozor!**
nagrobnihi spomenikov
in vseh vrst marmorja in pa
nagrobne okvire
prevzemam in v popolno zadovoljnost izvršujem vsa umetna cerkvena in stavbena dela. Zaradi preselitve obrti prodajam
nagrobne spomenike po jako nizkih cenah.
Z velespoštovanjem 3113-5
kamnosek **Ignacij Čamernik** kamnosek
Komenskega ulice štey. 26 v Ljubljani.

„Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani“
12-118 Podružnica v SPLJETU. Stritarjeve ulice št. 2. Podružnica v CELOVCU.
Dolniska glavna K 2.000.000. Rezervni fond K 200.000.
sprejema vloge na knjižice in tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga po 4 1/2%.
Rentni davek plača banka sama. Rentni davek plača banka sama.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.